

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๓

วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายโกศล ศรีสังข์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินและเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีคำร้องลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม
๒๕๔๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายโกศล ศรีสังข์
ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชิงชัย มงคลธรรม) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายโกศล ศรีสังข์ ผู้ถูกร้องได้รับ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชิงชัย มงคลธรรม) ตั้งแต่วันที่
๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๐ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สลร ๖๐๘/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม
๒๕๔๐ จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
มาตรา ๔ (๑๐) และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ พร้อมนายชิงชัย มงคลธรรม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้สั่งแต่งตั้ง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง
พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๔) ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะพร้อมเอกสารประกอบ ต่อคณะกรรมการป้องกันและ

LIRT

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๕) และมาตรา ๒๕๒ โดยต้องยื่นบัญชี ฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันรับตำแหน่ง กรณีนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็น คณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จึงถือได้ว่า เป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ โดยถือวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่ง สำหรับข้าราชการการเมืองตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕ (๑๐) และมาตรา ๑๐ (๔) ให้ข้าราชการการเมืองดังกล่าวออกจากตำแหน่ง เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งออกจากตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้ตั้ง แต่งตั้งได้ออกไปตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม และถือเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ย่อมถือว่า ข้าราชการการเมืองดังกล่าวเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้เช่นกัน โดยถือวัน เข้ารับตำแหน่ง คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ โดยผู้ถูกร้องจะต้อง ยื่นบัญชี ฯ ภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และต้องยื่นบัญชี ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ และต้องยื่นบัญชี ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปีอีกครั้งหนึ่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ ด้วย แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้องในกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ โดยมีหนังสือแจ้งผู้ถูกร้อง รวมสองครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือ ที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๓๕๕ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการให้ถูกต้องพร้อมทั้งชี้แจงเหตุผล และครั้งที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๖๘ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ แจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ นอกจากนั้น มีหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๓๕๗ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงนายชิงชัย มงคลธรรม ผู้สั่งแต่งตั้งให้ช่วยแจ้งเรื่องการยื่นบัญชี ฯ แก่ผู้ถูกร้องอีกทางหนึ่งด้วย ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชี ฯ และ ไม่ได้ติดต่อชี้แจงข้อเท็จจริงแต่อย่างใดทั้งสิ้น

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๓๐/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๓ แล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ เกินสองในสามของจำนวน กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง มีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้เกี่ยวข้องชี้แจงหรือแถลงก่อนการวินิจฉัยชี้ขาด และให้มีการออกนั่งพิจารณาเพื่อรับฟังคำแถลงของผู้ร้องและผู้ถูกร้อง

ผู้ร้องได้แถลงยืนยันข้อเท็จจริงตามคำร้อง

ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ชี้แจงสรุปว่า ผู้ร้องไม่มีอำนาจร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เพราะผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ ไม่ต้องถูกกำหนดให้ยื่นบัญชี ฯ ในกรณีเข้ารับ และพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ภายหลังจากผู้ถูกร้องได้รับการแต่งตั้งแล้วที่ผู้ร้องถือว่า ผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองใหม่ตามรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญผู้แต่งตั้งตั้งนั้นเป็นการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ บัญญัติไว้ชัดแจ้งว่า ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยมีได้ให้พ้นจากตำแหน่งและเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ซึ่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี จะแต่งตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๑ โดยมีผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งไม่อาจที่จะเข้าดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีได้โดยวิธีอื่นใด รวมทั้งที่ผู้ร้องถือว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชิงชัย มงคลธรรม) ดำรงตำแหน่งใหม่ด้วย อีกทั้งขณะผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นั้น ผู้ร้องยังมีได้รับการแต่งตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และยังไม่มีความหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ มาตรา ๓๒๕ และมาตรา ๓๓๑ ผู้ร้องจึงไม่อาจใช้กฎหมาย คือ ระเบียบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่บัญญัติขึ้นภายหลังบังคับแก่ผู้ถูกร้องได้

หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามที่ผู้ร้องขอ จะทำให้ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง อันเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพโดยอำนาจรัฐ จึงเป็นการลงโทษทางอาญา ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ ที่ว่า บุคคลจะไม่ต้องรับผิดทางอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้

ผู้ถูกร้องได้เข้าดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนที่รัฐธรรมนูญนี้ประกาศใช้ จึงไม่สามารถนำรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ซึ่งมีผลให้ผู้ถูกร้องต้องรับโทษทางอาญาอันเป็นการใช้กฎหมาย บังคับย้อนหลังแก่ผู้ถูกร้อง อนึ่ง ผู้ถูกร้องไม่ได้ตั้งใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ เนื่องจากเข้าใจว่า มิได้ถูกบังคับ โดยรัฐธรรมนูญนี้ที่จะต้องยื่นบัญชี ฯ เพราะการเป็นรัฐมนตรีของ นายชิงชัย มงคลธรรม ที่อาศัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ นั้น เป็นบทบัญญัติเฉพาะตัวรัฐมนตรี มิได้มีผลถึงที่ปรึกษารัฐมนตรีด้วย และเมื่อรัฐมนตรี ยังไม่มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ถูกร้องอีกครั้งหนึ่งภายหลังรัฐธรรมนูญนี้ประกาศใช้ ย่อมถือไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับการแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผู้ถูกร้องจึงยังไม่อาจทราบได้ว่า จะต้องอยู่ใน ระเบียบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อีกประการหนึ่ง ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งออก โดยอาศัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง เพิ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ หลังจากผู้ถูกร้องพ้นตำแหน่งแล้วเป็นเวลาประมาณเจ็ดเดือน ให้คำจำกัดความของคำว่า “ข้าราชการการเมืองอื่น” ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มิได้ให้คำจำกัดความไว้ ผู้ถูกร้องจึงไม่อาจ ทราบได้ว่า จะต้องเข้าข่ายในคำจำกัดความที่มีขึ้นภายหลังว่าด้วย “ข้าราชการการเมืองอื่น” หรือไม่

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องมิได้อาศัยอยู่ ณ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามสำเนาทะเบียนบ้าน แต่ประการใด จึงมิได้รับทราบหนังสือต่างๆ ที่ผู้ร้องส่งไปให้ ณ ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน แต่ทราบ ภายหลังเมื่อระยะเวลาได้ล่วงเลยกำหนดให้ยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญแล้ว และรัฐธรรมนูญก็มิได้มี บทบัญญัติใดอนุญาตให้ขยายระยะเวลาในการยื่นบัญชี ฯ ตามที่ผู้ร้องขอมาได้ ผู้ถูกร้องจึงมิได้ดำเนินการ ตามที่ผู้ร้องแจ้ง เนื่องจากเชื่อว่า ผู้ถูกร้องไม่จำเป็นต้องดำเนินการและไม่อาจดำเนินการให้ถูกต้องได้ การที่ผู้ร้องมีหนังสือรวมสองฉบับไปยังภูมิลำเนาของผู้ถูกร้อง ก็ไม่อาจรับฟังได้ว่า เป็นการพิสูจน์เจตนา ของผู้ถูกร้องว่า จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่ประการใด

ผู้ถูกร้องแถลงด้วยวาจา สรุปได้ว่า ไม่ได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ของตนเอง ภรรยา และบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ และไม่ได้ตั้งใจที่จะรับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ถูกร้อง เคยเป็นสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) จังหวัดมหาสารคามมาก่อน เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการก็ต้องลาออกจาก สสร. ก่อนกำหนด เพื่อมารับตำแหน่ง และ เมื่อออกจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการก็ได้รับทราบจากเพื่อนซึ่งเป็นอธิบดี คนหนึ่งซึ่งจำไม่ได้ว่า เป็นใคร บอกว่า ตำแหน่งที่ปรึกษาไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชี ฯ จึงไม่ได้ใส่ใจที่จะยื่น หลังจากนั้นผู้ถูกร้องแทบไม่ได้กลับจังหวัดมหาสารคามเลย จึงไม่ได้รับหนังสือที่ส่งไป เมื่อกลับมาที่ จังหวัดมหาสารคามได้รับทราบว่า มีหนังสือมาจากผู้ร้องสองฉบับ ก็ตามหาแต่ไม่พบ ผู้ถูกร้องเคยมา

ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อพบเจ้าหน้าที่ที่ผู้ถูกร้องรู้จัก แต่ไม่พบจึงกลับไป ผู้ถูกร้องไม่ได้ตั้งใจจะไม่ยื่นบัญชี ฯ เพราะไม่อยู่ที่ตำบลที่หนังสือส่งไปถึง ผู้ถูกร้องอยู่กับภรรยาในอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เลขที่ ๓๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลท่าสองคอน ห่างจากตำบลที่อยู่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน ที่ผู้ร้องส่งหนังสือไป ประมาณ ๕๕ กิโลเมตร

ตามที่ผู้ถูกร้องขอขยายเวลายื่นคำชี้แจง อ้างพยานบุคคลเพิ่มเติม และขอขยายเวลายื่นคำชี้แจง เป็นหนังสือนั้น ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่มีอยู่ หรือที่คู่กรณีนำมาสืบ เพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว และไม่จำเป็นต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นได้อีก

มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยบัญญัติให้ข้าราชการการเมืองต้องยื่นบัญชี ฯ และให้ถือเป็นหน้าที่ และกำหนดองค์การผู้รับผิดชอบ รวมทั้งระยะเวลาการยื่น ดังที่มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น” และวรรคสอง บัญญัติว่า “บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา...” ประกอบกับมาตรา ๓๐๑ บัญญัติว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้...(๔) ตรวจสอบความถูกต้องและความมืออยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง ตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๖ ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้” แสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้อำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้แก่ผู้ร้อง และมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มืออยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ฯลฯ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชี

แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย” ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญจึงมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีก่อนรัฐธรรมนูญนี้ประกาศใช้บังคับ และรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้บัญญัติความหมายของคำว่า ข้าราชการการเมืองอื่นไว้ ความหมายดังกล่าวได้ถูกบัญญัติโดยระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งประกาศใช้บังคับหลังจากผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีแล้ว เป็นการใช้กฎหมายบังคับย้อนหลังแก่ผู้ถูกร้อง นั้น

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” หมายความว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้รัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ยังคงความเป็นรัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป การดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญนี้ จึงต้องถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่ง สำหรับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) บัญญัติให้เป็นข้าราชการการเมือง และมาตรา ๑๐ (๔) บัญญัติว่า “ข้าราชการการเมืองนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งเมื่อ....(๔) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้งออกจากตำแหน่ง” ดังนั้น เมื่อถือว่า รัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้งที่ปรึกษารัฐมนตรีได้ดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญนี้ในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ก็ย่อมถือว่า ข้าราชการการเมืองตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีดังกล่าว เข้าดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เช่นเดียวกันด้วย

ดังนั้น เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ วรรคหนึ่ง ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) และมาตรา ๑๐ (๔) แล้ว ผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรี จึงเป็นข้าราชการการเมืองอื่นตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ร้องได้ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือไม่ โดยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและชี้แจงข้อเท็จจริงรวมสองครั้ง แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ และ

ไม่ชี้แจงเหตุผลแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ไม่ได้รับหนังสือจากผู้ร้องเนื่องจากเมื่อพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ได้ย้ายไปอยู่ที่จังหวัดหนองคายเป็นเวลาสองปี แพบไม่ได้กลับมาที่จังหวัดมหาสารคาม อันเป็นภูมิลำเนา ตามทะเบียนบ้านที่ผู้ร้องส่งหนังสือไปถึง และการที่ผู้ถูกร้องยอมรับว่า เมื่อกลับมาที่จังหวัดมหาสารคาม ได้รับทราบว่ามีหนังสือมาจากผู้ร้องสองครั้ง แต่หาไม่พบ และไม่ได้ติดตามหนังสือดังกล่าว เนื่องจากมีภารกิจอื่นต้องรีบกระทำ และที่ผู้ถูกร้องรับว่า เคยเข้าไปที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อพบเจ้าหน้าที่ที่ผู้ถูกร้องรู้จัก เพื่อปรึกษาเรื่องนี้ แต่ไม่พบ จึงกลับไปโดยไม่ได้ติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้อื่น จึงเป็นการยืนยันได้ว่า ผู้ถูกร้องทราบแล้วว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจง แต่ผู้ถูกร้องกลับเพิกเฉยไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทั้งไม่ยื่นคำชี้แจงใดๆ ต่อผู้ร้องด้วย กรณีเช่นนี้เห็นว่า ข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องไม่จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

อาศัยเหตุผลดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายโกศล ศรีสังข์ ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายโกเมน กัทภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ฌ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระภู่น

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอิสสระ นิตินนท์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ